

Môn : Ngữ văn 8

Bộ sách Kết nối với tri thức và cuộc sống

Bài 6: CHÂN DUNG CUỘC SỐNG

Tiết: 73,74,75 ; Văn bản 1:Mắt sói

GV biên soạn: Trần Thị Phương

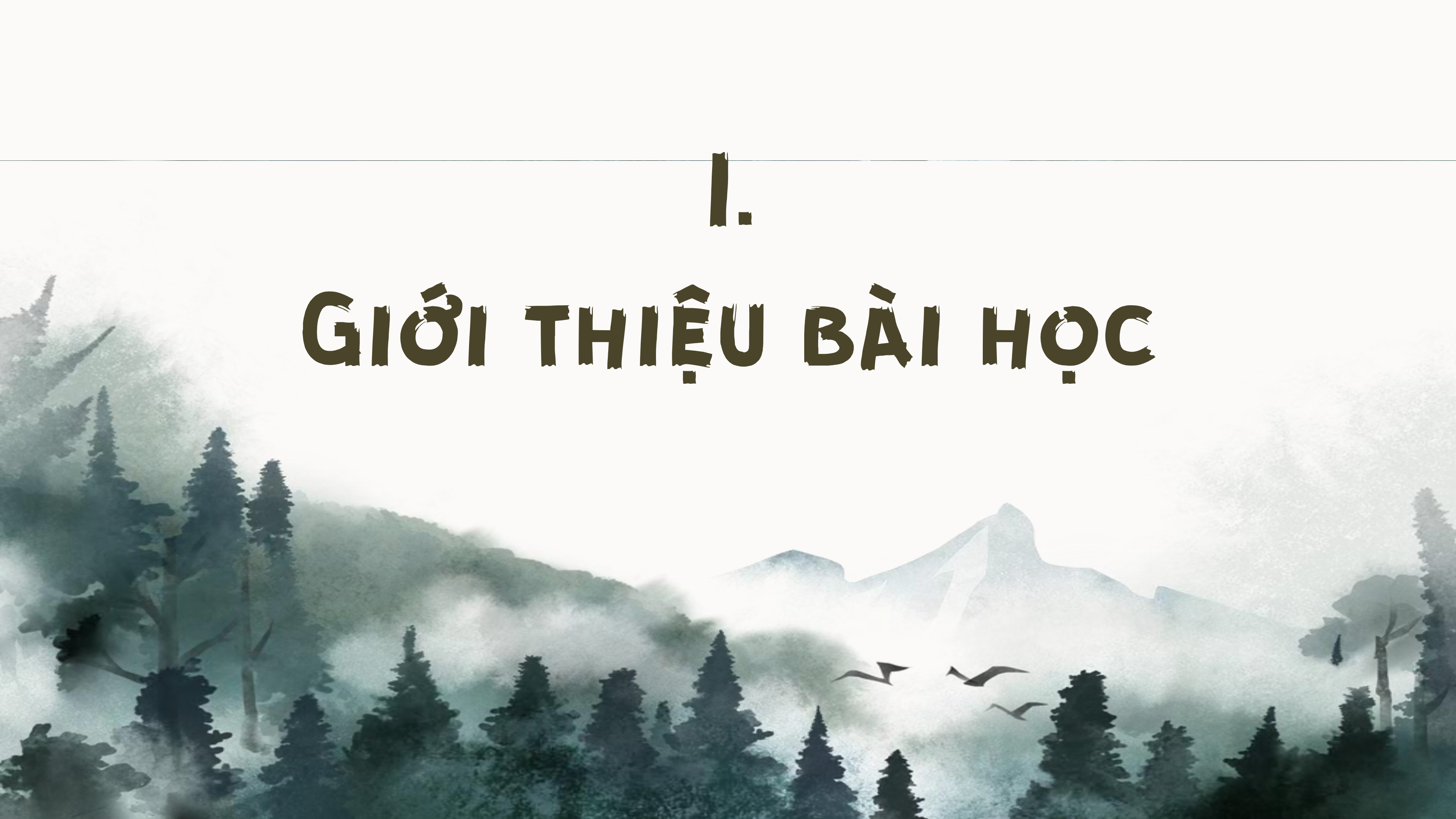
BÀI 6: CHÂN DUNG CUỘC SỐNG

*Hãy đắm mình vào vẻ đẹp của cuộc sống.
Hãy ngắm nhìn và bay lên cùng những vì sao.
Ma-cốt Au-re-li-ốt (Marcus Aurelius)*

I.

GIỚI THIỆU BÀI HỌC

Chân dung cuộc sống

1. Chủ đề

Cuộc sống của thiên nhiên và con người vô cùng phong phú, sinh động với những mối quan hệ tinh tế, phức tạp, nhiều bất ngờ và bí ẩn. Điều đó đã được thể hiện trong các tác phẩm thuộc nhiều loại hình nghệ thuật: văn học, hội họa, âm nhạc, sân khấu,... Trong tác phẩm văn học, bằng ngôn từ, người nghệ sĩ đã tạo nên những bức chân dung cuộc sống đa diện, nhiều sắc thái, chân thực và có sức hấp dẫn đối với người đọc.

2. Thể loại

Mắt sói (trích),
Đa-ni-en Pen-
nác (Daniel
Penna)

→ **Tiểu thuyết**

Lặng lẽ Sa Pa
(trích),
Nguyễn
Thành Long

→ **Truyện ngắn**

Bếp lửa,
Bằng Việt

→ **Thơ tự do**

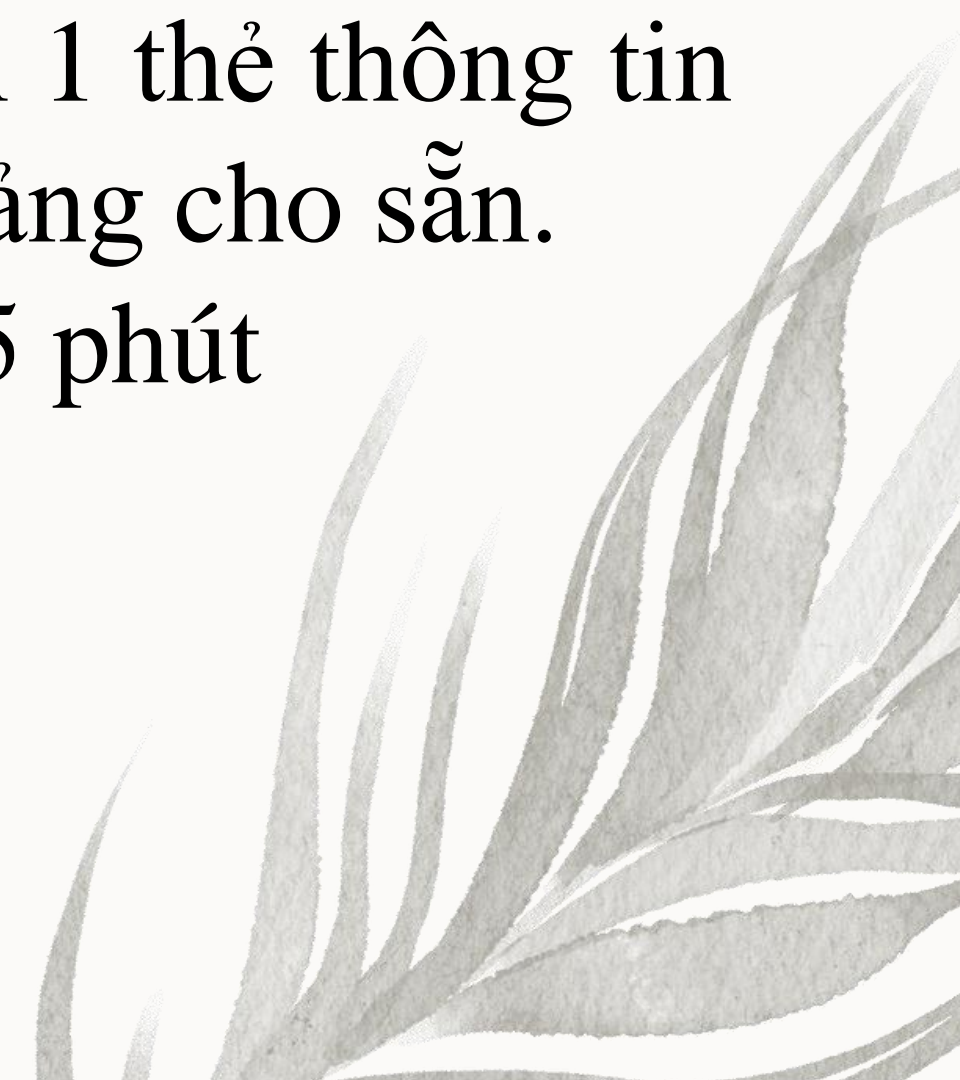
II.

TRỊ THỨC NGŨ VĂN

Tiếp sức đồng đội

	Cột truyện đơn tuyến	Cột truyện đa tuyến
Mạch sự kiện		
Hệ thống sự kiện		

- Gv chia lớp thành 2 nhóm, mỗi thành viên trong nhóm lần lượt chọn 1 thẻ thông tin và dán vào bảng cho sẵn.
  - Thời gian: 5 phút
-

Thẻ thông tin

chỉ có một mạch sự kiện

“Cô bé bán diêm” (Andecxen)

ít nhất hai mạch sự kiện

thường phức tạp, chông chéo

“Gió lạnh đầu mùa” (Thạch Lam)

tập trung thể hiện quá trình phát triển tính cách của một hoặc một vài nhân vật chính.

tái hiện nhiều bình diện của đời sống gắn với số phận các nhân vật chính của tác phẩm

“Mắt sói” (Đa-ni-en Pen-nắc)

tập trung thể hiện quá trình phát triển tính cách của một hoặc một vài nhân vật chính.

Mạch sự kiện

chỉ có một
mạch sự kiện

1. Cốt truyện đơn tuyến

Hệ thống sự kiện

thường tương đối đơn
giản, tập trung thể
hiện quá trình phát
triển tính cách của
một hoặc một vài
nhân vật chính.

Một ngày đầu đông, Lan và Sơn ra chợ chơi với các bạn, hai chị em thấy Hiên chỉ mặc một manh áo rách tả tơi, đứng co ro bên cột quán.

Sơn động lòng thương Hiên và chị Lan hăm hở chạy về nhà lấy cái áo bông của người em đã mất đem cho Hiên.

Mẹ Hiên đem chiếc áo bông đến nhà Sơn trả lại

Mẹ Sơn cho mẹ Hiên mượn năm hào về may áo cho con.

Mạch sự kiện

ít nhất hai
mạch sự kiện

2. Cốt truyện đa tuyến

Hệ thống sự kiện

thường phức tạp,
chồng chéo, tái hiện
nhiều bình diện của
đời sống gắn với số
phận các nhân vật
chính của tác phẩm

Minh họa: JACQUES F

mắt sói

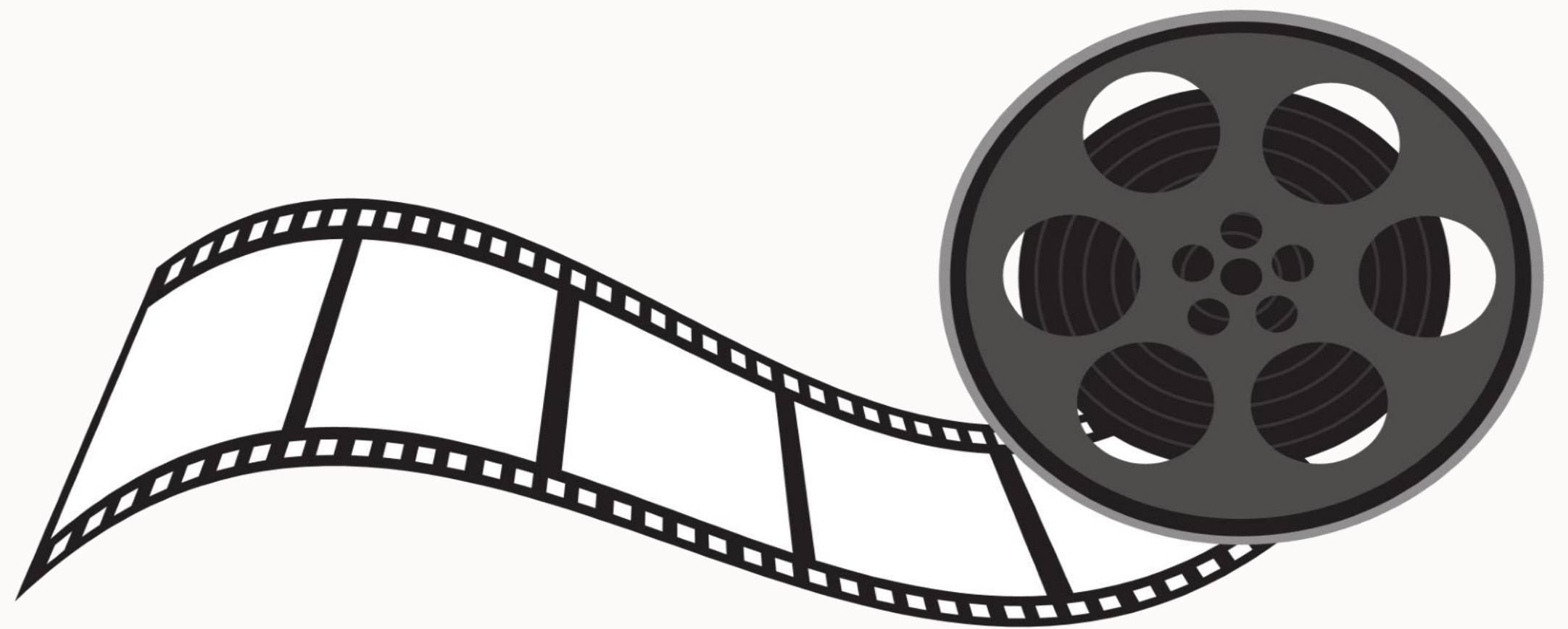
Bắc Cực

Châu Phi
Xanh

Nêu tên một tác phẩm văn học hoặc một bộ phim có nội dung nói về sự đồng cảm, gắn bó giữa con người và thế giới tự nhiên (loài vật, cây cỏ, vũ trụ,...) Chia sẻ ngắn gọn cảm nhận của em về tác phẩm văn học hoặc bộ phim đó.

JACK LONDON

THE
CALL OF
THE WILD

TIẾNG GỌI
NƠI
HOANG DÃ

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

TÁC PHẨM CÓ MẶT TRONG DANH MỤC SÁCH CỦA WHITE RAVEN 2016

ハチワケ
CHÚ CHÓ ĐỢI CHỜ

Luis Prats
(UZANNA CELE) minh họa
NGUYỄN PHƯƠNG LOAN dịch

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

Luis Sepúlveda
Tác giả "Chuyện con mèo dạy hải âu bay"

Chuyện
con mèo
dạy chuột
bạn thân
của nó

COLORS OF THE WIND (Vanessa Williams)

Translated and Subtitled by lequocanspeaking@gmail.com

Bài 6: Chân dung cuộc sống

Văn bản

Mắt sói

Trích, ĐA-NI-EN PEN-NẮC

I.

ĐỌC - TÌM HIỂU CHUNG

1. Đọc – chú thích

a. Đọc

- Đọc to, rõ ràng, diễn cảm, giọng đọc buồn, tha thiết, sâu lắng,...Chú ý phân biệt lời người kể chuyện và lời nhân vật.

- Chú ý sử dụng các chiến lược đọc trong các thẻ chỉ dẫn: *hình dung, theo dõi, dự đoán, suy luận, kết nối.*

1. Đọc – chú thích

b. Chú thích

- **Trang kim:** Phủ lên bề mặt đồ vật nào đó (chỉ, giấy, vải...) một lớp kim loại mỏng
- **Hắc hỏa:** ngọn lửa màu đen

2. Tìm hiểu chung

a. Tác giả

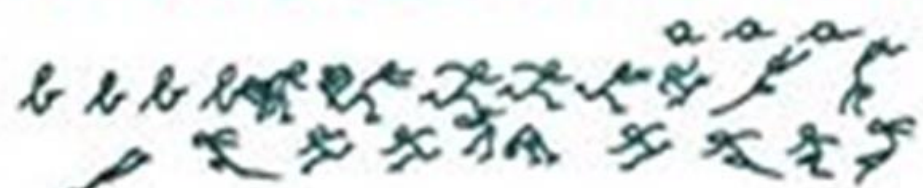

Đa-ni-en Pen-nắc

- Sinh năm 1944, là nhà văn lớn người Pháp.
- Trải nghiệm phong phú từ cuộc sống luôn chuyển dịch ấy đã trở thành chất liệu quan trọng trong sáng tác của ông sau này
- Thành công với nhiều thể loại: tiểu luận, tự truyện, tiểu thuyết, truyện tranh, kịch bản phim,...

Daniel Pennac

NỖI BUỒN THỜI CẤP SÁCH

ĐÀ XUẤT BẢN PHỤ NỮ

DANIEL PENNAC
Minh hoạ bởi MILES HYMAN

Cún bụi đời

Bé Táo

Cún Bụi

DANIEL PENNAC

mắt sói

Bắc Cực

Châu Phi Xanh

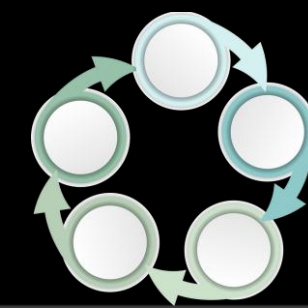

2. Tìm hiểu chung

b. Tác phẩm

Giúp sói về rừng

Câu 1: Thể loại của văn bản “Mắt sói” là gì?

A. Tiểu thuyết

B. Truyện dài

C. Tùy bút

D. Thơ

Câu 2: Đáp án nào nêu chính xác xuất xứ của văn bản “Mắt sói”?

A. Thuộc chương 1, 2 của tiểu thuyết “Mắt sói”, Ngân Hà dịch ❌

C. Thuộc chương 2, 3 của tiểu thuyết “Mắt sói”, Ngân Hà dịch ✅

B. Thuộc chương 4, 5 của tiểu thuyết “Mắt sói”, Ngân Hà dịch ❌

D. Thuộc chương 6, 7 của tiểu thuyết “Mắt sói”, Ngân Hà dịch ❌

*Câu 3. Phương thức biểu đạt chính của văn bản
“Mắt sói” là gì?*

A. Miêu tả

B. Biểu cảm

C. Nghị luận

D. Tự sự

Câu 4: Văn bản “Mắt sói” được viết với ngôi kể thứ mấy?

A. Ngôi thứ nhất

B. Ngôi thứ ba

*C. Ngôi thứ ba kết hợp
ngôi thứ nhất*

*D. Tất cả đáp án trên
đều đúng*

Câu 5: Ai là nhân vật chính của văn bản “Mắt sói”?

A. Sói Lam

B. Sói Lam và Phi Châu

C. Mẹ Bìa và Phi Châu

D. Lạc đà Hàng Xén,
Báo

Câu 6: Văn bản “Mắt sói” có thể chia thành mấy phần?

A. 2 phần

B. 3 phần

C. 4 phần

D. 5 phần

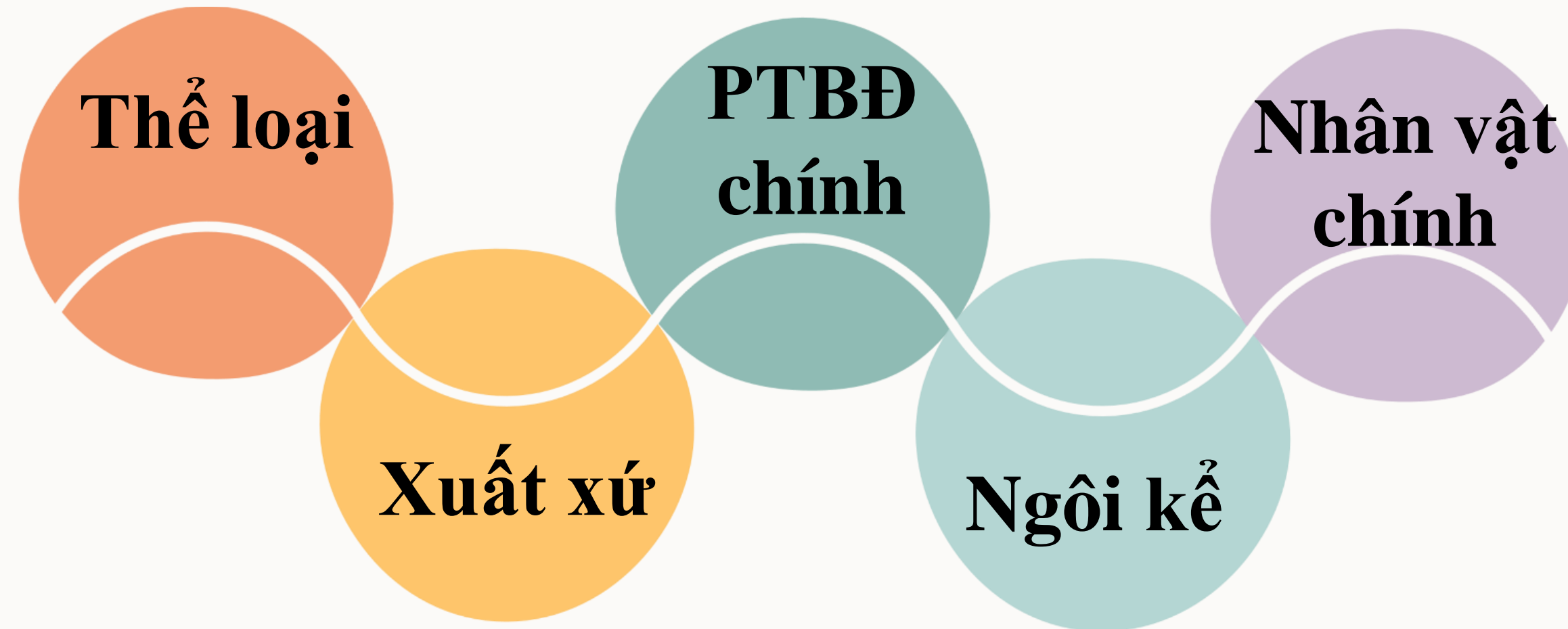
2. Tìm hiểu chung

b. Tác phẩm

Tiểu thuyết

Tự sự

Phi Châu và Sói Lam

thuộc chương 2, 3
của tiểu thuyết “Mắt
sói”, Ngân Hà dịch

Ngôi thứ ba kết
hợp ngôi thứ
nhất

2. Tìm hiểu chung

b. Tác phẩm

- Bố cục

Phần 1 (Chương 2: Mắt sói): Mạch truyện về nhân vật Sói Lam

Phần 2 (Chương 3: Mắt người): Mạch truyện về nhân vật Phi Châu.

II. KHÁM PHÁ VĂN BẢN

1.

Cốt truyện và tóm tắt văn bản

a. Cốt truyện

**Tác phẩm
“Mắt sói”**

- Cốt truyện đa tuyến

Nhóm: _____

Phiếu học tập

Đọc kĩ phần tóm tắt truyện, trang 6 và điền vào sơ đồ mạch truyện để thấy được cốt truyện đa tuyến trong văn bản “Mắt sói”

Chương 1: Mạch truyện về nhân vật:.....
Thời gian:.....
Không gian:.....
Nội dung câu chuyện:.....
.....

Chương 2: Mạch truyện
về nhân vật:.....
Thời gian:.....
Không gian:.....
.....
Nội dung câu chuyện:.....
.....
.....
.....

Chương 3: Mạch truyện
về nhân vật:.....
Thời gian:.....
Không gian:.....
.....
Nội dung câu chuyện:.....
.....
.....
.....

Chương 4: Mạch truyện về nhân vật:.....
Thời gian:.....
Không gian:.....
Nội dung câu chuyện:.....
.....

Chương 1: Mạch truyện về nhân vật Sói Lam và Phi Châu;

Thời gian: hiện tại; **Không gian:** vườn bách thú

Nội dung câu chuyện: một cuộc gặp gỡ kì lạ giữa cậu bé Phi Châu và Sói Lam, con sói và cậu bé nhìn nhau bằng một mắt trong vườn tShú.

Chương 2: Mạch truyện về nhân vật Sói Lam;

Thời gian: quá khứ; **Không gian:** Bắc Cực xa xôi, lạnh giá, hùng vĩ

Nội dung câu chuyện: những cuộc trốn chạy các toán đi săn của gia đình nhà sói

Chương 3: Mạch truyện về nhân vật Phi Châu; **Thời gian:** quá khứ; **Không gian:**

Ba miền châu Phi rộng lớn

Nội dung câu chuyện: hành trình mưu sinh nhọc nhằn trên khắp châu Phi của cậu bé Phi Châu

Chương 4: Mạch truyện về nhân vật Sói Lam và Phi Châu;

Thời gian: hiện tại; **Không gian:** vườn bách thú

Nội dung câu chuyện: Sói Lam và Phi Châu làm bạn, cả hai đã gặp lại những người bạn của mình.

a. Cốt truyện

Tác phẩm
“Mắt sói”

- Cốt truyện đa tuyến

→ Phi Châu và Sói Lam xích lại và đồng cảm với nhau vì giữa hai nhân vật có nhiều điểm tương đồng. Cả hai đều được sinh ra trong hoàn cảnh khốc liệt, đều bị bán và tạm thời sống sót từ Bắc Cực và châu Phi xa xôi – những nơi đang bị con người tàn phá.

b. Tóm tắt văn bản

Chương 2

Phi Châu nhìn sâu vào mắt Sói Lam và câu chuyện hiện lên trong mắt sói là hồi ức về gia đình nhà sói, việc Sói Lam cứu em gái Ánh Vàng

Chương 3

Sói Lam nhìn sâu vào mắt Phi Châu với sự đồng cảm, thấu hiểu sâu sắc. Câu chuyện hiện lên trong mắt người là tình bạn giữa Phi Châu với lạc đà Hàng Xén và Báo

2.

Mạch truyện về
nhân vật Sói Lam

a. Hình ảnh mắt sói

Các chi tiết

**So sánh,
liên tưởng**

màu vàng, tròn xoe, chính giữa có một con ngươi màu đen, con mắt không chớp bao giờ, to, tròn,...

hệt như một ngọn đèn trong đêm, như một tuần trăng úa trên bầu trời trông trải, xuất hiện những điểm màu khác nhau, con ngươi cháy lên như một đám lửa thực sự,...

Trong mắt sói
chất chứa nỗi
buồn thấm
sâu, sự u uất,
cô đơn, trông
trải; đặc biệt
là con ngươi
“có sự sống”

→ Câu chuyện hiện lên trong mắt sói là **hồi ức về gia đình nhà sói, việc Sói Lam cứu em gái Ánh Vàng.**

→ Sự đồng cảm, thấu hiểu sâu sắc của Phi Châu với nỗi đau buồn của Sói Lam

b. Câu chuyện Sói Lam cứu Ánh Vàng

Nhóm: _____

Phiếu học tập

Đọc phần (2), chương 2 (SGK, tr 7 - 8) và thực hiện các yêu cầu:

1. Điền các thông tin theo gợi dẫn vào sơ đồ sau

<p>Suy nghĩ của Sói Lam khi nhìn thấy cảnh tượng Ánh Vàng bị bắt:.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Sói Lam cứu Ánh Vàng</p>	<p>Hành động của Sói Lam khi cứu Ánh Vàng:.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Lời Sói Lam nói với Ánh Vàng:.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>		<p>Kết quả của việc Sói Lam cứu Ánh Vàng:.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

2. Từ sơ đồ trên, khái quát đặc điểm tính cách nhân vật Sói Lam:

.....

.....

.....

Hoạt động nhóm

Hoàn thành phiếu học tập

Thời gian: 5 phút

b. Câu chuyện Sói Lam cứu Ánh Vàng

*Suy nghĩ

- Linh cảm việc Ánh Vàng trốn đi tìm con người
- Cắn đứt sợi dây, tấn công bất ngờ

*Hành động

- Nhảy qua lửa, cắt đứt sợi dây
- Giục em chạy đi

*Lời nói

“Chạy đi, Ánh Vàng!”

*Kết cục

Thảm thương

→ Sói Lam vô cùng dũng cảm, thông minh, mạnh mẽ, sẵn sàng hi sinh vì em.

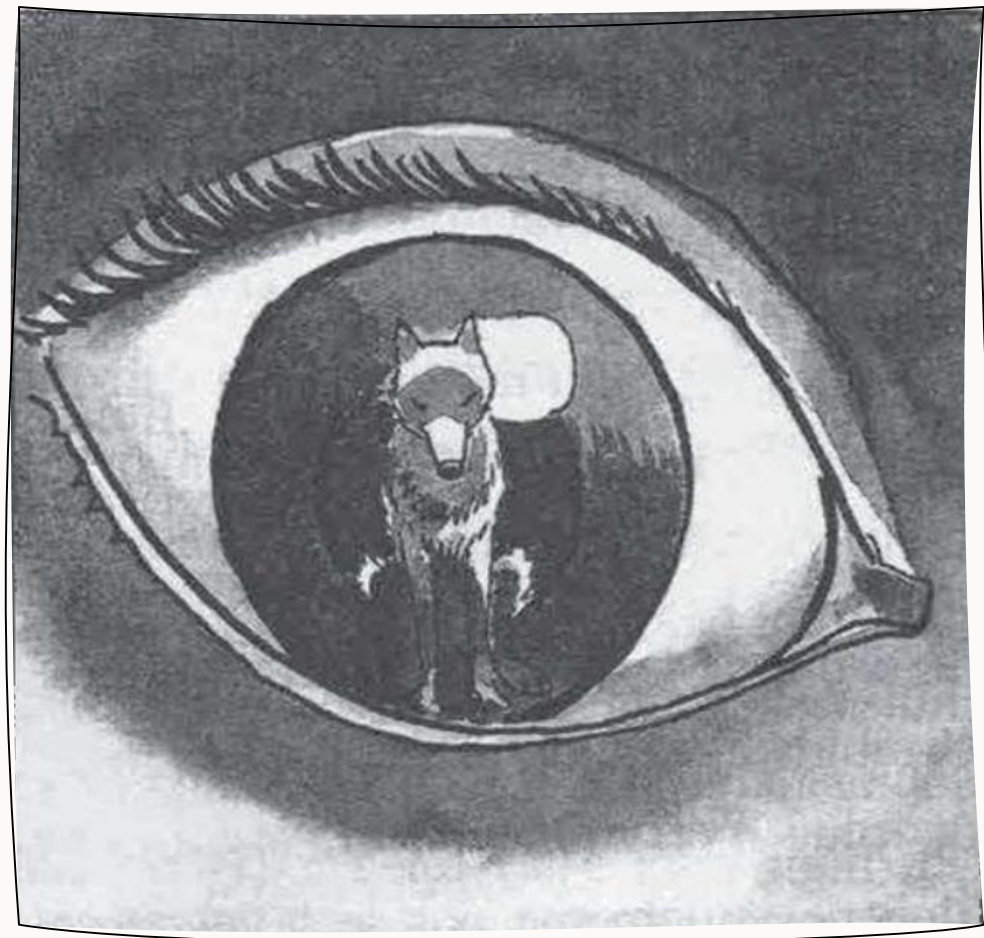
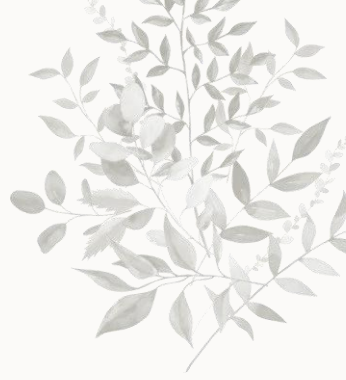
→ Là một con sói không bao giờ đùa, “ngghiêm túc”. “uyên bác”, tính cách “vô cùng là sói”.

3.
Mạch truyện về nhân vật Phi Châu

a. Hình ảnh mắt người

- **Các chi tiết:** con mắt như một ánh sáng vụt tắt, như một đường hầm bị sập dưới lòng đất – một đường hầm giống một cái hang cáo mà Sói Lam từng chui vào, mờ mịt, tối om, không còn giọt nắng nào,...

→ Mọi đồng cảm sâu sắc, sự thấu hiểu của sói với nỗi buồn đau của cậu bé Phi Châu.

→ Câu chuyện hiện lên trong mắt người là **tình bạn giữa Phi Châu với lạc đà Hàng Xén và Báo.**

b. Câu chuyện của Phi Châu và những người bạn

Nhóm: _____

Phiếu học tập

Đọc phần (4), chương 3 (SGK, tr 10-12) và điền nội dung phù hợp vào bảng dưới đây:

Chi tiết thể hiện tình cảm của Phi Châu với lạc đà Hàng Xén	Chi tiết thể hiện suy nghĩ của Phi Châu về sự tử	Chi tiết thể hiện thái độ, tình cảm của Phi Châu với Báo

Từ bảng trên, ghi lại cảm nhận về nhân vật Phi Châu

Hoạt động nhóm

Hoàn thành phiếu học tập

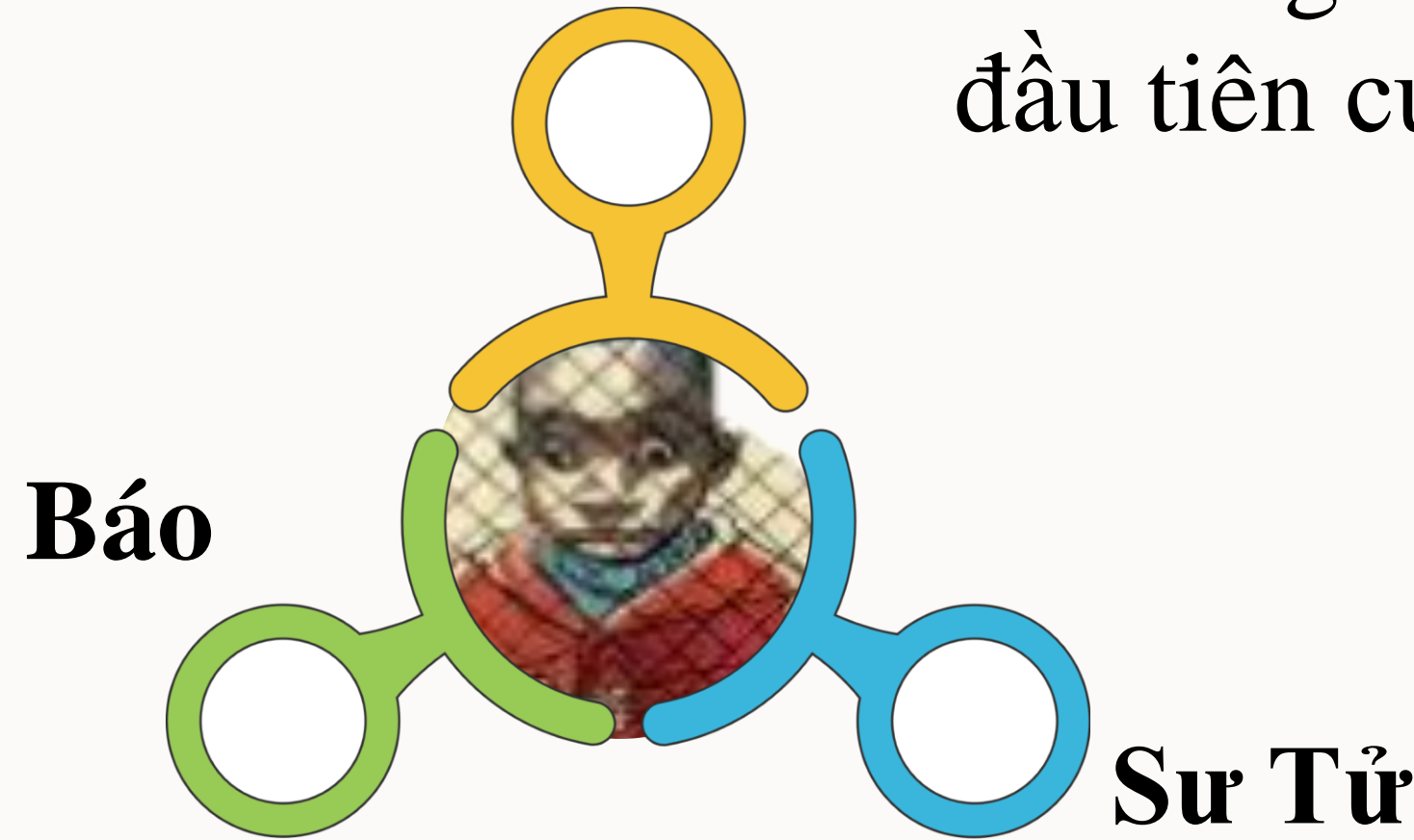
Thời gian: 5 phút

b. Câu chuyện của Phi Châu và những người bạn

**Lạc đà
Hàng Xén**

“mắt hàng giò” để tìm lạc
đà Hàng Xén – người bạn
đầu tiên của cậu bé.

kết bạn với Báo
bằng tâm hồn tinh
tế, tinh lặng, sự
thấu cảm sâu sắc.

suy nghĩ về các loài
động vật trong thế
giới tự nhiên bằng sự
đồng cảm, thấu hiểu,
tôn trọng

→ Phi Châu là một cậu bé có tâm hồn trong sáng, sâu sắc, tinh tế, có tấm lòng nhân hậu, trân trọng tình bạn, yêu thương loài vật, tôn trọng thiên nhiên.

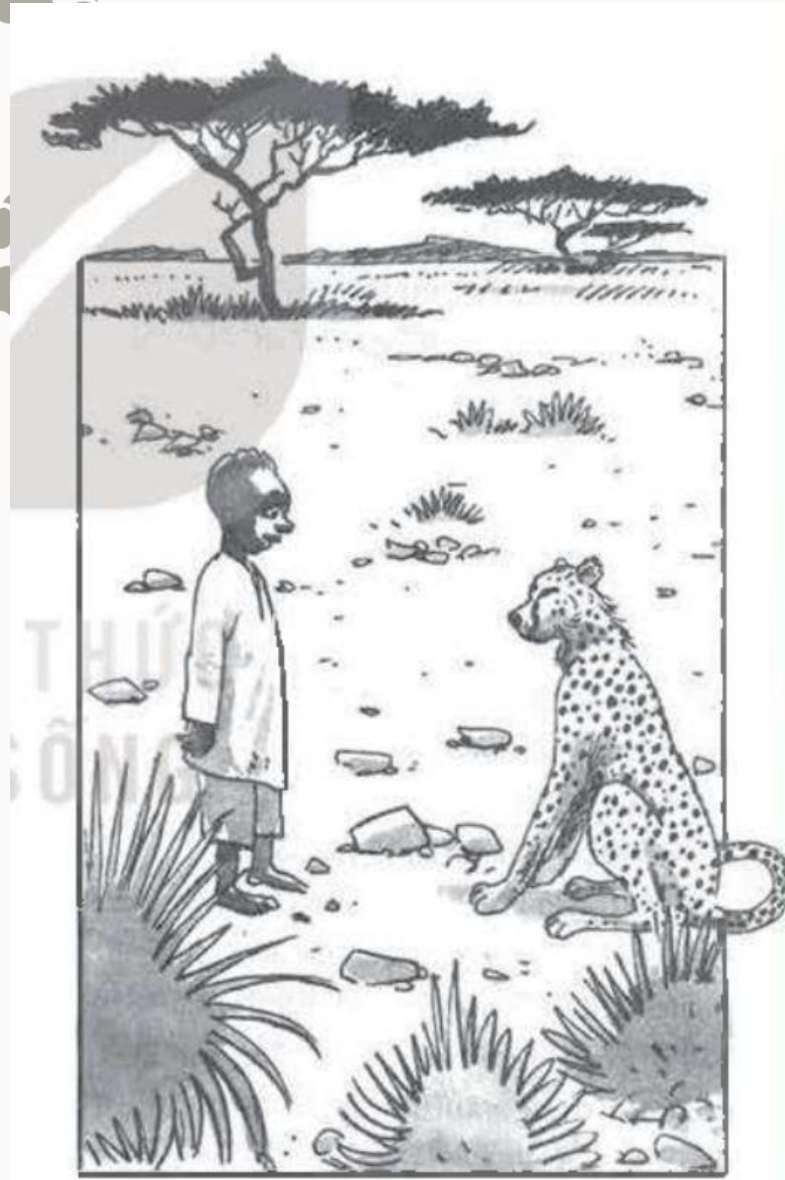
4.
*Nghệ thuật kể chuyện
trong tác phẩm*

- Câu chuyện được kể theo ngôi thứ ba nhưng có lúc được chuyển sang ngôi thứ nhất qua lời của nhân vật, chủ yếu theo điểm nhìn bên trong (kể qua cảm nhận của nhân vật)

- Hình ảnh mắt sói, mắt người đã tạo nên sự đan xen giữa dòng thời gian hiện tại và quá khứ. Cái nhìn hồi tưởng bằng một con mắt của Sói Lam và Phi Châu đưa hai nhân vật trở về quá khứ vừa u sầu, đau đớn, mát mát, vừa thấm sâu sự đồng cảm.

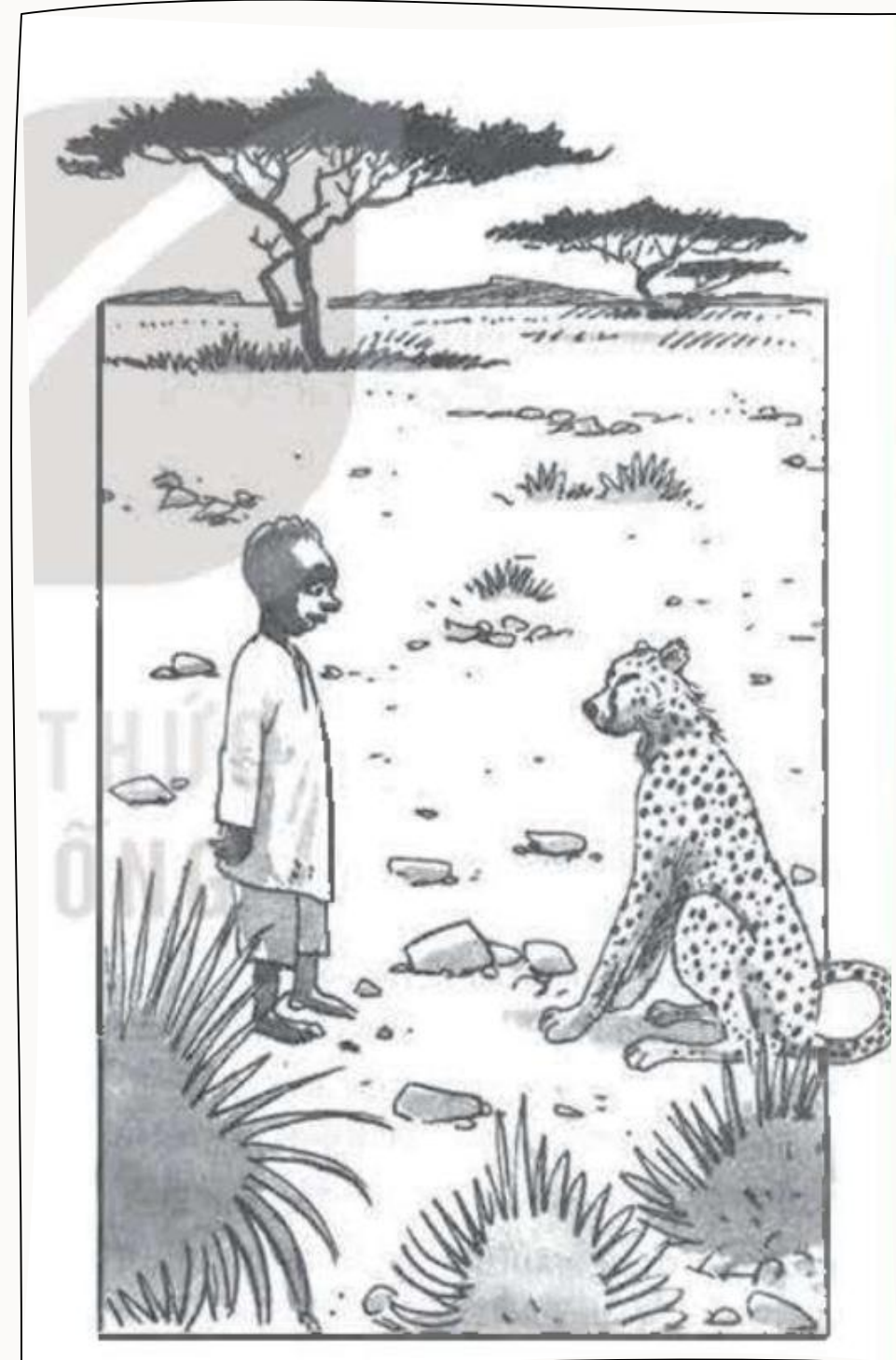
- Sử dụng linh hoạt dòng thời gian hồi tưởng đã giúp nhà văn khắc họa đậm nét những câu chuyện, số phận trong tác phẩm.

5.
Chủ đề của truyện

- Tác phẩm ngợi ca tình cảm gia đình, tình bạn, lòng dũng cảm, sự hi sinh, thái độ tôn trọng thiên nhiên,...
- Tác phẩm phê phán cách ứng xử thô bạo, tham lam của con người với thế giới tự nhiên.

III. TỔNG KẾT

1. Nghệ thuật

- Cốt truyện đa tuyến với kiểu truyện lồng truyện.
- Nghệ thuật xây dựng nhân vật độc đáo
- Nghệ thuật kể chuyện đặc sắc.

2. Nội dung

- Ca ngợi vẻ đẹp của sự đồng cảm, thấu hiểu giữa muôn loài trên thế giới.
- Ca ngợi tình anh em, tình bạn giữa con người và loài vật
- Đau đớn, xót xa trước sự tham lam, vô cảm và hành động tàn phá thế giới tự nhiên của con người.

3. Cách đọc hiểu văn bản truyện đa tuyến

Tóm tắt
được các
tuyến sự
kiện.

Tìm hiểu
nhân vật,
chi tiết tiêu
biểu.

Tìm hiểu
nghệ thuật
kể chuyện.

Xác định chủ đề
của truyện, khám
phá thông điệp
của tác phẩm

Viết đoạn văn (khoảng 7-9 câu) kể lại sự kiện “Phi Châu và Báo đã trở thành đôi bạn thân thiết” (bằng lời của nhân vật Báo)

Đoạn văn tham khảo:

(1) Tôi là Báo - hiện đang làm công việc chăn dê và cừu cho Vua Dê. (2) Phi Châu là người đồng nghiệp và cũng là người bạn thân thiết nhất của tôi. (3) Cậu ấy là một đứa trẻ tội nghiệp mồ côi cha mẹ từ rất sớm và phải lưu lạc khắp nơi để kiếm sống cho chiến tranh nổ ra. (4) Trước khi đến đây làm việc, Phi Châu đã từng suýt bị bán cho lão Toa - một tên buôn khét tiếng nhờ có người bạn Hàng Xén giúp đỡ. (5) Nhưng sau lần đó, cậu ấy vẫn không thoát khỏi số phận bị bán như một món hàng cho Vua Dê. (6) Khi Phi Châu mới đến, tôi không ấn tượng nhiều về cậu ấy ngoài vẻ ngoài tội nghiệp. (7) Tuy nhiên, sau một thời gian dài cùng sống và làm việc, chúng tôi dần thân thiết với nhau hơn. (8) Phi Châu rất thông minh nên học việc nhanh chóng, đã vậy cậu ấy còn có tấm lòng giàu tình yêu thương với các con vật, nên luôn hoàn thành công việc xuất sắc. (9) Chính trái tim ấm áp và tấm lòng chân thành ấy của Phi Châu đã khiến chúng tôi nhanh chóng trở thành đôi bạn thân.

Thực hiện 1 trong 2 nhiệm vụ sau:

1. Nếu được gặp Sói Lam, em sẽ nói với Sói Lam điều gì? Hãy chia sẻ bằng một đoạn văn ngắn khoảng 5 – 7 câu.
2. Vẽ tranh tái hiện lại hình ảnh mắt sói hoặc hình ảnh Sói Lam